

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Epistolarvm Innocentii III. Romani Pontificis Libri Vndecim

Innozenz <III., Papst>

Parisiis, 1682

XI. De decimis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-20006

fortè per speciale privilegium sedis apostolicæ, quod non credimus, sit exempta, etsi longissimo tempore procurationis obsequium non impenderit, cum in talibus præscriptio sibi locum nequeat vendicare, cum nos à provisione pastoralis sollicitudinis circa omnes Ecclesias nunquam omnino cessemus. Sanè in his exigendis eum modum & ordinem volumus observari ut nulla Ecclesia vel Prælati se indebitè prægravari rationabiliter conqueratur. Si verò de communi collecta Legatorum & Nuntiorum nostrorum expensas duxeritis faciendas, quod vobis non duximus inhibendum, ex hoc nobis & nostris nullum præjudicium volumus generari quò minus possint à quocumque maluerint procurationes sibi debitas postulare; ita quòd si exactus ultra suam gravatus fuerit facultatem, sibi ab aliis restituetur. Nuntiis tamen nostris in necessariis exhibendis pareat quicumque fuerit requisitus humiliter & devotè, ita tamen quòd in fraudem nil penitus attentetur, nec per communes ministros procurationis obsequium, si noluerint, recipere compellantur. Qui verò contumaciter eis duxerit resistendum, omni prorsus appellatione remota per ecclesiasticæ districtiōnis sententiam compeccatur.

TITULUS XI.

De decimis.

*Idem Sydoniensi, Beritensi, & Bibliensi
Episcopis.*

Lib. 1. epist.
516.

Significavit nobis venerabilis frater noster Acconensis Episcopus quòd cum post recuperationem civitatis Acconensis ad inhabitandum in ea se contulissent quidam qui ante generalem occupationem terræ sanctæ in aliis civitatibus regni Jerosolymitani perpetuam elegerant mansionem & in ea residentiam fecerant aliquantam & adhuc etiam resideant in eadem, Prælati prædictarum civitatum eos ad solvenda sibi ecclesiastica jura ecclesiastica districtiōne compellunt. Quia verò transgredi non debemus terminos à patribus nostris constitutos aut falcem in messem mittere alienam, mandamus quatenus prædictorum locorum Prælatos ut sibi nullam in prædictos Acconenses habitatores jurisdictionem usurpent, nec ab eis temporalia exigant quibus spiritualia non ministrant, monitione præmissa districtiōne qua convenit compella-

tis; ita tamen quòd si de agris in eorum parrochia constitutis fructus percipiunt & in ultramarinis partibus ratione prædiorum decimæ persolvuntur, de ipsis eis decimas cum integritate persoluant.

IDEM VERCELLENSI EPISCOPO.

Tua nobis fraternitas intimavit quòd ^{Lib. 1. epist. 242.} quidam laici tuæ diocesis & alij plures episcopatum adjacentium decimas Ecclesiis & Clericis tuis perverfis machinationibus subtrahere moliantur, & conceptæ perverfitatis audaciam non curant satisfactiōne debita emendare. Quidam enim ex eis semen & sumptus qui fuerint in agricultura primitus deducendos, & de residuis impendendam esse decimam asseverant. alij verò de portione fructuum quam à colonis accipiunt partem decimæ separantes, eam Capellis suis vel aliis Ecclesiis seu etiam pauperibus conferunt vel in usus alios pro sua voluntate convertunt. Nonnulli Clericorum vitam tanquam abominabilem detestantes decimas eis ob hoc subtrahere non verentur. Quidam insuper asserentes se possessiones & omnia jura sua cum omni honore atque districto per imperialem concessiōnem adeptos, decimas sub hujusmodi generalitate detinere præsumunt. Occasiōne præterea veteris decimationis, quam asserunt sibi concessam, aliqui decimas novialium sibi non metuunt usurpare. Verùm si ad eum à quo bona cuncta procedunt assertores hujusmodi debitum respectum haberent, jus ecclesiasticum diminuere non contenderent, nec decimas, quæ tributa sunt egentium animarum, præsumerent detinere. Cum enim Deus, cujus est terra & plenitudo ejus, orbis terrarum & universi qui habitant in ea, deterioris conditionis esse non debeat quam dominus temporalis, cujus statum debitum de terris quas exhibet aliis excolendas, non quidem deductis sumptibus, aut semine separato, necessarium esse dinoscitur cum integritate persolvi, nimis profectò videtur iniquum si decimæ, quas Deus in signum universalis dominij sibi reddi præcepit suas esse decimas & primitias asseverans, occasiōne præmissa vel excogitata magis fraude diminui fortè valerent. Cùmque Deo debita sit solutio decimarum, in tantum ut ad eas Clericis exhibendas, quibus eas ipse pro suo cultu concessit, laici, si moniti fortè noluerint, ecclesiastica sint districtiōne cogendi, præ-

Innocentij III. Romani Pontificis. 565

textu nequitia Clericorum nequeunt eas aliis, nisi quibus ex mandato divino debentur, pro sua voluntatis arbitrio erogare, cum nulli sit licitum aliena cuiusque concedere præter domini voluntatem, quamquam per sollicitudinem officij pastoralis Clerici sint à sua nequitia coercendi. Et cum de cunctis omnino proventibus decimæ sint solvendæ, sicut colonus de parte fructuum quæ sibi remanent ratione culturæ, sic & dominus de portione quam percipit ratione terræ decimam reddere sine diminutione tenetur. Porrò cum laicis nulla sit de spiritualibus rebus concedendi vel disponendi facultas attributa, imperialis concessio, quantumcumque generaliter fiat, neminem potest à solutione decimarum eximere, quæ divina constitutione debentur, nec occasione decimationis antiquæ, licet in feudum concessæ, decimæ sunt novalium usurpandæ, cum in talibus non sit extendenda licentia, sed potius restringenda.

IDEM PISTORIENSI EPISCOPO.

A Nobis tua fraternitas requisivit utrum ab illis exigere decimas debeas qui possessiones dant vel recipiunt ad affectum, cum alij se contentur per alios excusare quò minus cogantur ad decimas persolvendas. Cum igitur quilibet decimas solvere teneatur, nisi à præstatione ipsarum specialiter sit exemptus, fraternitati tuæ duximus respondendum quòd à dantibus possessiones & recipientibus ad affectum de fructibus quos percipiunt decimæ sunt soluendæ, nisi ab eis aliquid ostendatur quare ab huiusmodi sint immunes.

IDEM EPISCOPO ABYLENSI.

EX parte dilectorum filiorum Capituli Abulensis fuit in audientia nostra queremonia recitata quòd cum homines tuæ diocesis in castris & in ipsa civitate morantes de tribus partibus frugum totius agriculturæ suæ, molendinorum etiam, & hortorum, & ruricolæ de quarta parte parochialibus Ecclesiis, à quibus ecclesiastica percipiunt sacramenta, decimas soluere teneantur, licet ministri Ecclesiarum ipsarum ferè nullos habeant redditus, præter decimas, unde valeant sustentari, domini prædictorum hortorum & molendinorum ipsa tradunt Sarracenis in grave detrimentum Ecclesiarum & præjudicium excolenda, qui

nolunt Ecclesiis, sicut olim Christiani solebant, freti potentia & favore illorum à quibus illis excolenda traduntur, decimas exhibere. Volentes igitur ipsis Ecclesiis & earum ministris super hoc, prout convenit, providere, mandamus quatenus nisi Sarraceni illi ad commotionem tuam cum ea integritate qua Christiani solebant prædictas decimas Ecclesiis voluerint exhibere, eis facias communionem à Christianis super mercimoniis rerum venalium & aliis penitus denegari, Christianos illos, qui talibus contra formam apostolici mandati communicare præsumserint, à sua præsumptione per censuram ecclesiasticam appellatione remota compescens.

IDEM R. ARCHIPRESBYTERO, R. Magistro scholarum, & P. de Vico Canonico sancti Austregisili Bituricensis.

CUm apostolica sedes, cui licet im-
meriti præsidemus, universis per orbem Ecclesiis non humana sed divina sit institutione prælata, justum est & conveniens ut ad eam tanquam ad magistram & matrem super diversis juris articulis referantur dubiæ quæstiones, ut quæ jura constituit, eadem quoque jura distinguat, ne quæ diversa cernuntur, videantur ad versa. Sanè, sicut ex litteris vestris accepimus, cum ex una parte Capitulum sancti Stephani & Capitulum de Salis, & ex alia monachi de Pratea, super decima quadam quam à monachis ipsis petebant in vestrum compromississent arbitrium, & vos partibus convocatis cognosceritis de causa, monachi proponebant donationem ipsius decimæ sibi à quodam Milite factam & venerabilis fratris nostri Bituricensis Archiepiscopi diocesani ejus accedente consensu confirmatam fuisse seque auctoritate Hieronymi munitos extitisse, qui scribens ad Damasum ait: *Si aliquando fuerint à laicis malè detenta quæ divini juris esse noscuntur, & in usum transferint monachorum, Episcopo tamen loci illius præbente consensum, constabunt eis omnia perpetua firmitate subnixæ.* E contrario pas allegabat adversa consensum Episcopi sine cleri consensu minus sufficere, auctoritate Leonis Papæ dicentis: *Ne quis Episcopus de rebus Ecclesie quicquam donare vel commutare vel vendere audeat, nisi forte aliquid horum faciat ut meliora prospiciat, & cum totius cleri consensu atque tractatu id eligat quod non sit dubium Ecclesie*

B B b iij

Cap. Tria. I. de
jude. in tertia
colleca.

Lib. 1. epist.
227.

Lib. 1. epist.
70.

Lib. 1. epist.
312.

16. q. 1. cap.
Quoniam.

12. q. 2. cap.
52.

profuturum. Quia verò super his auctoritatibus dubitantes sedem apostolicam consulere voluistis, humiliter inquirentes utrum quando decima possidetur à laico, si conferatur Ecclesie, ad confirmandam donationem consensus Episcopi sine cleri consensu sufficiat, nos devotioni vestre taliter respondemus, quòd monendus est laicus qui decimam detinet ut eam restituat Ecclesie ad quam spectat. Quòd si forsàn induci nequiverit, & eam cum diocesani consensu alteri Ecclesie assignarit, præsertim religioso conventui, constabit ipsa donatio perpetua firmitate subnixâ. Auctoritates enim præmissæ, licet diversæ, non sunt tamen adversæ; cum aliud sit alienare quod ab Ecclesia possidetur, & aliud quod detinetur à laico ad usum ecclesiasticum revocare. In alienatione verò, juxta Leonis Papæ decretum, consensus Episcopi sine cleri consensu non sufficit. In revocatione autem, juxta responsum Hieronymi, sufficit consensus Episcopi, cum per utrumque utilitati Ecclesie consulatur. Nam & in Lateranensi Concilio est inhibitum ne quælibet religiosa persona Ecclesias & decimas de manibus laicorum sine consensu Episcoporum recipiat. Per quod rectè datur intelligi quòd sufficit consensus Episcopi ut licitum sit Ecclesie decimam de manu recipere laicali. Hoc autem de his decimis intelligimus quæ fuerint in feudum concessæ.

Concil. Lateran. sub Alex. III. cap. 41.

*IDEM ABBATI ET CONVENTUI
Leumensi.*

EXposuisti nobis tu, fili Abbas, in nostra præsentia constitutus quòd cum possessiones quædam ad tuum aliquando monasterium devolvuntur, quarum decimas Milites & alij laici à diocesanis Episcopis vel Ecclesiis in feudum tenent perpetuò possidendas, & vos eas propriis sumptibus & laboribus excolatis, illi qui decimas ipsas habere noscuntur in feudum, à vobis eas exigunt & extorquent contra privilegia Pontificum Romanorum. Propter quod cupientes in ea qua decet viros religiosos tranquillitate vivere, non quæstionum tumultibus agitari, tu, fili Abbas, pro monasterio tuo à nobis humiliter postulasti ut tibi daremus licentiam decimas à laicis redimendi, cum vix aut nunquam ad eos ad quos de jure pertinuerant valeant ulterius revocari; quibus & vos non tenemini decimas

de terris illis exfoluere, cum vobis per privilegia Romanorum Pontificum sit indultum ut de laboribus vestris, quos propriis manibus aut sumptibus colitis, nullus à vobis exigere decimas aut extorquere præsumat. Cum ergo petitionibus illis favor sit apostolicus exhibendus per quas nullus læditur & alteri subvenitur, nos tranquillitati vestre paterna volentes sollicitudine providere, ut decimas quas laici taliter à vobis de possessionibus vestris exigunt & extorquent, sublato appellationis obstaculo redimere valeatis, devotioni vestre auctoritate præsentium indulgemus; ita tamen quòd consueta servitia, quæ laici pro decimis illis Ecclesiis tenebantur impendere, occasione venditionis hujusmodi minimè denegentur.

TITULUS XII.

De nuntiis Hospitaliariorum cruce falso signatis, & laicis qui officium prædicationis sibi usurpant.

Idem Archiepiscopo Lundensi.

Tuarum nos tenor litterarum edocuit quòd fratres hospitalis sancti Johannis laici & illiterati ad partes illas mittuntur pro elemosynis colligendis quas populus ex devotione pro sustentatione pauperum præfato loco mittere consuevit. Quia verò non sufficiunt per se loca omnia circuire, sibi Clericos, sacerdotes, laicos etiam rudes, non religiosos, sed in nequitia exercitatos, assumunt, eorum pectoribus crucis characterem imponentes. Quidam præterea cum uxoribus suis in domibus propriis commorantur; quos eò quòd eos de suis aliquid conferunt annuatim, ita emancipare contendunt ut aliis secundum leges terræ de sibi objectis respondere minimè teneantur. Verum quia privilegium merentur amittere qui permixta sibi abutuntur potestate, mandamus quatenus si quos Clericos aut Sacerdotes seu laicos à prædictis fratribus pro colligendis elemosynis cruce falso signatos inveneris, his à quibus missos ipsos fuisse constiterit, per totam provinciam tuam nostra fretus auctoritate exhortationis hujusmodi officium interdicas, missos, etiam si laici fuerint, excommunicationis mucrone percillas; si Clerici vel Presbyteri fuerint, ab officio beneficiò que suspendas; nulla pro-

Lib. 1. epist. 450.